

การพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

กิตานันท์ ชำนาญเวช¹ ณัฐชуда สุภาพจน์¹ และ รัชนิย์ พลพิบูลย์¹

¹สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาเชิงลึกด้านการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา ในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 2) พัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ 3) ศึกษาผลการใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา รวมจำนวน 23 คน ผู้ปกครอง จำนวน 221 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปัญหาเชิงลึก คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 13 คน ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานมีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างในการทดลองนวัตกรรม คือ ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานมีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง และคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาเชิงลึกด้านการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของผู้เรียน ได้แก่ เด็กขาดการฝึกฝน ผู้ปกครองไม่รู้วิธีการจูงใจและการเสริมแรง ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของตนเองว่ามีส่วนช่วยในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ 2) นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ การให้ความรู้ การเป็นต้นแบบ และการเสริมแรง และ 3) ผลการใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมการทดลองหลังการทดลองมีความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: นวัตกรรมทางจิตวิทยา การอ่านออกเขียนได้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Development of Psychological Innovations to Promote Literacy Through Parental Involvement in a Participatory Action Research Process

Kidanan Chumnavech¹ Natchuda Supapoj¹ Rachanee Polpiboon¹

¹Psychology Program, Faculty of Education, Chandrakasem Rajbhat University

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the in-depth problem of illiteracy among preschoolers and primary students in Huay Krot Subdistrict Sankhaburi District Chainat Province, 2) to develop psychological innovations to promote literacy through parental involvement in a participatory action research process, and 3) to study the effects of using psychological innovations to promote literacy. The population used in the research were 23 school personnel including school administrators, preschool teachers, primary school teachers, and 221 parents. The samples participated in the in-depth investigation were 13 school administrators, preschool teachers and primary school teachers, 10 parents of Preschoolers and primary school students with literacy problems. The samples participated in the innovation experiment were 10 parents whose children had literacy problems. The tool used to collect the data were including interview form, the Parent's Reading Competency Assessment Form, and the parent's guidelines to promote literacy among preschoolers and primary school students. The statistics used were mean, standard deviation and t-test (dependent samples)

The research findings were as follows: 1) literacy problems among preschoolers and primary school students were involve children's lack of training, and parent parents' inability to motivate students to read and to use reinforcement, and communication methods with students. Also, parents appeared not to realize the importance of their role in contributing to the development of literacy of their children. 2) Ppsychological innovations to promote literacy through parental involvement in a participatory action research process comprised of 3 components: education; modeling and reinforcement. 3) The results of using psychological innovations to promote literacy through parental involvement in a participatory action research process showed that after the experiment, the ability to promote literacy of the parents who participated in the experiment increased significantly at the .05 level.

Keywords: Psychological Innovations, Literacy Promotion, Participatory Action Research

Received: 2 February 2023

Revised: 8 June 2023

Accepted: 23 June 2023

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักการอ่าน และเกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดบรรยากาศ สื่อการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) จากข้อมูลรายงานผลการดำเนินโครงการเร่งรัดคุณภาพการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ พบว่า ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป็นวิกฤตใหญ่ที่ประเทศไทยต้องเร่งแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) จากปัญหาที่นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จำนวนมาก นั้นส่งผลต่อการที่จะเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ที่ต้องใช้การอ่านการเขียนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ อีกทั้งยังทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเองที่นักเรียนจะสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการอ่านการเขียน เกิดจาก หลายสาเหตุ สรุปได้ ดังนี้ มีนักเรียนมากเกินไปที่ผู้สอนไม่ได้จบเอกภาษาไทย และขาดหลัก ทางจิตวิทยาที่จะทำให้เด็กอ่านออกเขียนได้ และประเด็นสำคัญ คือ ผู้ปกครองไม่มีความรู้ ในการถ่ายทอดให้เด็กอ่านออกเขียนได้ จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้ปกครองร่วมดูแลเด็ก และส่งเสริมปลูกฝังให้นักเรียนมีการรักการอ่านการเขียน และมีการดูแลอย่างจริงจัง

แนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงควรเป็นไปในลักษณะที่ให้ครอบครัวมีส่วนร่วม ส่งเสริมในกิจกรรมการอ่านการเขียน จากการที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจโรงเรียนในตำบล ห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท พบว่า ปัญหาในการที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน คือ นักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษาชั้นนั้น ยังอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ ซึ่งเกิดขึ้นจากนักเรียน ขาดการฝึกฝน ทบทวน ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งขาดการนำ แนวทางด้านจิตวิทยามาใช้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ คาดว่าหากนำแนวคิดทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ให้แก่ผู้ปกครอง และให้ผู้ปกครองได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบุคลหลาน ของตนเองอันจะช่วยให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ไปพร้อมกับทางโรงเรียน และจากงานวิจัยของ ธันย์ สุภาแสน (2563) ศึกษาการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็คนั้น ผู้ปกครองจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการเอาใจใส่ เป็นกำลังใจ และช่วยชี้แนะทั้งทางด้านการเรียน และการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน ให้เป็นสัดส่วน ทั้งยังต้องประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ และมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็ก และพบบางงานวิจัยของ กนกวรรณ สุวิชากรพงศ์ และ วรวรรณ เหมชะญาติ (2557) ที่ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ของเด็กอนุบาล กล่าวว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านทำได้โดยการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การเป็นแบบอย่าง มีการให้รางวัล และคำชมเชยและการส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การเปิดโอกาส ให้เด็กได้เลือกซื้อหนังสือตามความสนใจ เป็นต้น เห็นได้ว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริม การอ่านออกเขียนได้ของเด็กเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยา เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเรียนรู้ อันจะเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการช่วยเหลือ และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาท ในการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาเชิงลึกด้านการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของผู้เรียนในระดับ การศึกษาปฐมวัย และประถมศึกษาในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา โรงเรียน ในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 23 คน และผู้ปกครองของนักเรียน การศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาโรงเรียนในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 221 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ ผู้บริหาร และครูระดับ การศึกษาปฐมวัยและครูประถมศึกษา โรงเรียนในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 13 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือก คือ 1) มีประสบการณ์ด้านบริหารและ/หรือการสอนไม่น้อย กว่า 2 ปี และ 2) สัมผัสใจเข้าร่วมการวิจัยและอยู่ร่วมจนครบกระบวนการวิจัย ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือก คือ 1) มีบุตรหลานที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ และ 2) สัมผัสใจ เข้าร่วมการวิจัยจนครบกระบวนการวิจัย

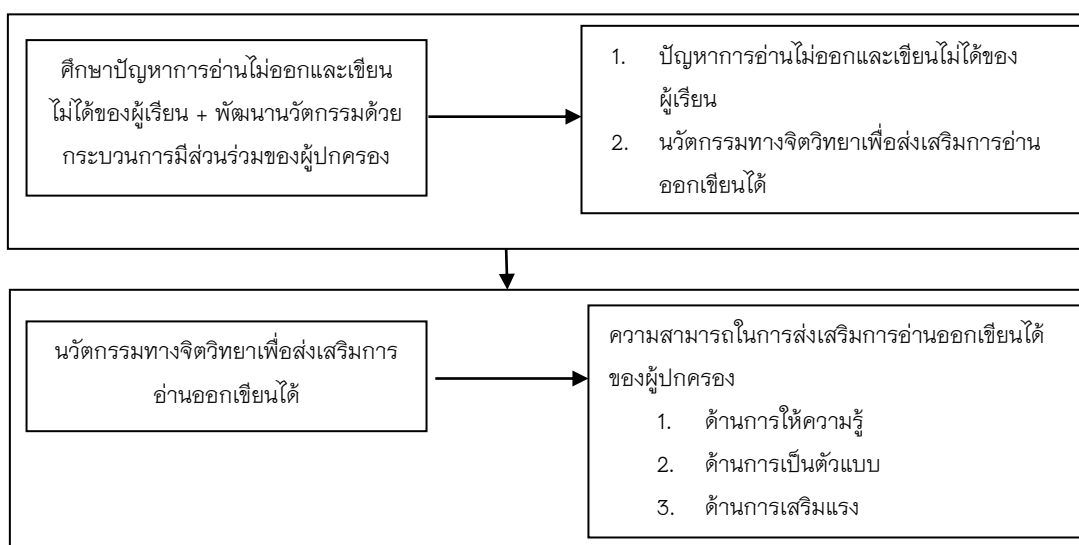
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ ผู้ปกครองของนักเรียน การศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาที่มีบุตรหลานมีปัญหาการอ่านออกเขียนได้และสัมผัสใจ เข้าร่วมการทดลอง โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบ และด้านการเสริมแรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ปกครองของนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัย และประถมศึกษาในโรงเรียนตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ที่เข้าร่วมทดลองใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

วิธีดำเนินงานวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 อย่าง โดยรายละเอียดการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยมีการกำหนดประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นสำคัญ ให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา จำนวน 5 คน ตรวจสอบประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) พบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าระหว่าง 0.66-1.00 และนำประเด็นคำถามนำมาปรับปรุงแก้ไข ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ สภาพปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา วิธีการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาที่ครู/ผู้ปกครองใช้แก้ไข และปัจจัยที่มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยนำไปสัมภาษณ์กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

2. แบบประเมินความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามและสร้างข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 33 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก น้อย จนถึงน้อยที่สุด และตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาและผู้สอนภาษาไทย จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) พบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าระหว่าง 0.66-1.00 และนำแบบประเมินดังกล่าวไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่หาค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ (Discrimination) พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.20-0.66 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

3. คู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา คณะผู้วิจัยร่างคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความรู้ ด้านการเป็นต้นแบบ และด้านการเสริมแรง จากนั้นนำคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาและผู้สอนภาษาไทย จำนวน 5 คนตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่า 0.8-1.00

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บข้อมูล และประสานกับครู ผู้ปกครองของนักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษาเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนดำเนินงาน และกำหนดวัน เวลา และรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูระดับการศึกษาปฐมวัยและครูประถมศึกษา โรงเรียนในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ที่มีประสบการณ์ด้านบริหารและการสอนไม่น้อยกว่า 2 ปี และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจนครบกระบวนการวิจัยจำนวน 13 คน และผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้จำนวน 10 คน โดยผ่านการคัดเลือกจากครูประจำชั้น และสมัครใจเข้าร่วมจนครบกระบวนการวิจัย โดยการสนทนากลุ่มซึ่งมีประเด็น ดังนี้ 1) สภาพปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ 2) วิธีการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาที่ครูและผู้ปกครองใช้แก้ไข้ปัญหา และ 3) ปัจจัยที่มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

3. ประชุมชี้แจงรายละเอียดของการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง และให้ผู้ปกครองทำแบบประเมินก่อนการทดลอง

4. ดำเนินการทดลองใช้นวัตกรรม โดยใช้ 3 ขั้นตอนของ PAR ซึ่งเริ่มจาก 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ ความเข้าใจในการใช้คู่มือให้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นคู่มือที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมระดมความคิดจากผู้ปกครองและนักวิชาการในขั้นตอนก่อนหน้านี้ 2) ขั้นตอนดำเนินการ โดยให้ผู้ปกครองนำนวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา ประกอบด้วย การให้ความรู้ การเป็นต้นแบบ และการเสริมแรง ไปลงมือปฏิบัติ จำนวน 3 สัปดาห์ พร้อมทั้งสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก และ 3) ขั้นตอนการสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อนำมาปรับปรุงคู่มือให้มีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนมากยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยติดตามผลหลังสิ้นสุดการทดลอง และให้ผู้ปกครองทำแบบประเมินความสามารถในการใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เนื้อหา สภาพปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และแนวทางการแก้ไขเพื่อนำมาสู่การพัฒนานวัตกรรม

2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครองก่อนและหลังเข้าร่วมการทดลอง

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง ก่อนและหลังเข้าร่วมการทดลอง โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาเชิงลึกด้านการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท โดยการสนทนากลุ่มซึ่งผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มนั้นประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา และผู้ปกครอง ในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท พบว่ามี 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ จากการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปสภาพปัญหาได้ในมุมมองของครูและผู้ปกครองนั้น ดังนี้

1) มุมมองครูที่มีต่อสภาพปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ ได้แก่ เด็กขาดสมาธิในการเรียน ไม่สามารถผสมตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา เด็กขาดการฝึกฝนการอ่านเขียน ผู้ปกครองอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และโรงเรียนขาดครูที่มีวุฒิที่ตรงกับการสอนภาษาไทยโดยตรง

2) มุมมองผู้ปกครองที่มีต่อสภาพปัญหาการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ ได้แก่ เด็กขาดการฝึกฝนในการอ่านและเขียน ผู้ปกครองไม่รู้วิธีการพูดชักจูงใจ วิธีการเสริมแรงที่เหมาะสมหรือสื่อสารเพื่อให้เด็กสนใจอ่านและเขียน ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยมองว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน

ประเด็นที่ 2 ผลการศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาที่ครูและผู้ปกครองใช้แก้ไข้ปัญหา พบว่า ผู้ปกครองได้ใช้การจูงใจโดยการให้รางวัล และใช้การแข่งขัน เพื่อให้เด็กเกิดความพยายาม ทำท่ายให้เด็กได้ลองทำ และเกิดความสุขในการฝึกอ่านฝึกเขียน ตลอดจนใช้การพูดคุยถึงผลจากการอ่านออกเขียนได้ โดยผู้ปกครองจะบอกถึงสิ่งที่จะตามมาจากการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

ประเด็นที่ 3 ผลการศึกษปัจจัยที่มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนทำให้นักเรียนระดับปฐมวัยและเด็กประถมศึกษาอ่านออกเขียนได้ ได้แก่ ความพร้อมของเด็ก และการใช้เวลาสำหรับฝึกฝนการอ่านการเขียน

2. ผลการพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จากการสนทนากลุ่มเพื่อร่วมกันหาแนวทางเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้นั้นสามารถสรุปได้ 3 วิธี ดังนี้

2.1 การให้ความรู้ โดยผู้ปกครองให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านการเขียน การตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้จากการอ่านการเขียน

2.2 การเป็นต้นแบบ ผู้ปกครองควรทำพฤติกรรมเป็นแบบอย่างเพื่อให้เกิดการเลียนแบบ และนำไปสู่การมีพัฒนาการทางการอ่านการเขียนที่ดีขึ้น โดยใช้ผู้ปกครองเป็นต้นแบบ

2.3 การเสริมแรง เป็นการที่ผู้ปกครองจะใช้วิธีการต่าง ๆ ที่บุตรหลานพึงพอใจ เพื่อที่ชักจูง สร้างเงื่อนไขให้บุตรหลานกระทำพฤติกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาการอ่านการเขียน ตามที่ผู้ปกครองต้องการ

วิธีการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ทั้ง 3 วิธีนั้น ได้นำมาใช้ในการพัฒนาเป็นคู่มือ เพื่อเผยแพร่ความรู้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สำหรับเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่งรายการที่ใช้ในการประเมินนั้นมีการประเมินมากกว่า 0.5 ทุกข้อ แสดงว่านวัตกรรมดังกล่าว ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อไปได้

3. ผลการใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการส่งเสริม การอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
1. ด้านการให้ความรู้	2.96	0.25	มาก	3.45	0.43	มากที่สุด
2. ด้านการเป็นตัวอย่าง	2.49	0.47	น้อย	3.22	0.49	มาก
3. ด้านการเสริมแรง	2.78	0.17	มาก	3.30	0.47	มากที่สุด
รวม	2.76	0.18	มาก	3.33	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ก่อนการทดลองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 2.76$, $SD = 0.18$) และผู้ปกครองที่เข้าร่วมการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้หลังการทดลองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 3.33$, $SD = 0.45$)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

ตัวแปร	n	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		M	SD	M	SD		
ความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของผู้ปกครอง	10	2.76	0.18	3.33	0.45	-2.86	0.024

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมการทดลองมีความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาเชิงลึกด้านการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษาในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท อภิปรายผล ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพปัญหาที่ผู้วิจัยพบจากมุมมองของครูและผู้ปกครอง มีสภาพปัญหาที่เกิดจากเด็ก สภาพปัญหาที่เกิดจากครู และสภาพปัญหาที่เกิดจากผู้ปกครอง ได้แก่ สภาพปัญหาที่เกิดจากตัวเด็ก ได้แก่ เด็กมีพัฒนาการที่ช้า ไม่มีสมาธิและขาดความรับผิดชอบในการเรียน เด็กสะกดคำไม่ถูกต้อง เด็กติดเกม ติดโทรศัพท์ จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น มีสาเหตุเนื่องจากหลากหลายประการ ผู้ปกครองสามารถใช้หลักการทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมหรือแก้ไขเพื่อให้เด็กมีความพร้อมเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งการที่นักเรียนมีพัฒนาการที่ช้าว่านักเรียนในวัยเดียวกัน ผู้ปกครองควรประสานงานกับครูที่สอนนักเรียนเรื่องพัฒนาการของนักเรียนว่า นักเรียนมีพัฒนาการช้ากว่านักเรียนคนอื่นที่โรงเรียนในเรื่องใดบ้าง และใช้เวลาในการอ่านเขียนให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2564) ที่เสนอให้มีการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กที่บ้าน โดยผู้ปกครองต้องช่วยเหลือนักเรียน ให้เวลากับนักเรียนในการอ่านและการเขียน จัดสิ่งแวดล้อมในการฝึกการอ่านและการเขียนให้เป็นที่น่าสนใจ และกระทำอย่างต่อเนื่อง และต้องทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ทั้งนี้จะต้องมีการร่วมมือกับครู เพื่อติดตามพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

นักเรียนขาดสมาธิขณะเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ขณะเรียนจะพูดคุยกับเพื่อน เด็กในปัจจุบันมักไม่ค่อยมีสมาธิ เนื่องจากกิจกรรมในชีวิตประจำวันมีสิ่งเร้าเข้ามามากมายและการใช้คอมพิวเตอร์ทำให้เด็กสามารถเปลี่ยนกิจกรรมได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ผู้ปกครองจึงควรทำให้กิจกรรมที่เป็นไปเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของเด็กนั้นทำให้เด็กรู้สึกสนุกจะช่วยดึงดูดให้เด็กมีสมาธิจดจ่ออยู่กับกิจกรรม และเมื่อเด็กอ่านออกและเขียนได้ก็จะช่วยตอบสนองให้เด็กมีสมาธิเพิ่มมากขึ้น

ลักษณะของเด็กที่ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน ไม่ทำงานส่ง ไม่อดทนในปัจจุบันเด็กมีความรับผิดชอบน้อยลง ไม่สนใจการบ้าน ไม่อดทน จากการประเมินคุณภาพโรงเรียนเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการประเมิน คือ การที่มีเด็กช้าขึ้นหรือไม่ จึงเกิดจากการผลักดันให้เด็กผ่าน

จากชั้นเรียนที่คุณครูรับผิดชอบ เด็กจึงผ่านชั้นเรียนไปอย่างไม่มีคุณภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นต้องได้รับการแก้ไขในระดับนโยบาย ส่วนการที่เด็กไม่มีความอดทน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของเด็กเปลี่ยนไปไม่มีความจำเป็นต้องอดทนรอในเรื่องใด ๆ ผู้ปกครองจึงควรฝึกฝนให้เด็กรู้จักอดทนและรอคอย เช่น การเฝ้าดูการเจริญเติบโตของแมลง หรือฝึกการเพาะปลูก เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ต้องใช้ความอดทนรอ เมื่อเด็กมีความต้องการสิ่งใดผู้ปกครองจะต้องไม่ตอบสนองอย่างทันทีทันใดในทุกเรื่อง แต่ต้องทำให้เด็กรู้จักอดทนและรอคอย เช่น การฝึกอ่านและเขียนซึ่งต้องใช้ความอดทนที่จะเห็นความก้าวหน้าให้การเรียนรู้ของตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการฝึกวินัยให้กับเด็กและการอดทนรอมีความสำคัญสำหรับเด็ก ซึ่งมีผลต่อการประสบผลสำเร็จของชีวิตในอนาคต ซึ่งการฝึกความอดทนให้กับเด็ก สอดคล้องกับ กนกวรรณ สุภาราญ และ กชกร มั่นคงเจริญ (2564) ได้ให้ข้อเสนอว่าการฝึกรอคอยในชีวิตประจำวัน และฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองหากยังทำไม่เสร็จก็รอให้เด็กทำจนเสร็จ เมื่อเด็กทำได้ก็จะชื่นชม การเล่นเกมทาสสมมติเกี่ยวกับเรื่องการรอคอย การฝึกการเข้าคิว ทำกิจกรรมระหว่างรอ ระหว่างที่รอผู้ปกครองก็ชวนให้เด็กทำกิจกรรม เช่น อ่านหนังสือร่วมกัน ผู้ปกครองตั้งกติกา ถ้าเด็กต้องการขอสิ่งใดให้เด็กรอจนกว่าผู้ปกครองเสร็จธุระก่อน เด็กติดเล่นเกม ชอบดูโทรศัพท์ ขาดการฝึกฝนการอ่านเขียน เด็กติดเกม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากในสังคมไทย โดยเฉพาะเมื่อมีการเรียนการสอนทางออนไลน์ ทำให้เด็กเข้าถึงเกมได้ง่ายจากการสำรวจสถานการณ์เด็กติดเกมของ ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน และคณะ (2556) ที่พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรส หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ มีปัจจัยเสี่ยงสูงที่เด็กจะติดเกม การช่วยเหลือก็คือผู้ปกครองควรมีเวลาใกล้ชิดกับเด็กมากขึ้น การใช้เวลาที่มีคุณค่าร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วรุณา กลกิจโกวิท และคณะ (2558) ที่ศึกษาการติดเกมคอมพิวเตอร์ ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันของเด็กนักเรียนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยการฝึกฝนให้เด็กมีวินัย รู้จักควบคุมตนเอง และเวลาที่ใช้ในการเล่นเกมน การสนับสนุนให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาให้เด็กมีอารมณ์ดีที่จะช่วยแก้ไขและป้องกันการติดเกมได้

ประเด็นที่ 2 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวครู ได้แก่ ขาดครูที่มีคุณวุฒิภาษาไทยโดยตรง และไม่มีเวลาในการฝึกฝนเด็ก จากสภาพปัญหาจากตัวครูที่ไม่มีคุณวุฒิตรง คือ เอกภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ ชูรักษ์ (2562) ที่ระบุว่าสาเหตุของปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ส่วนหนึ่งเกิดจากครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ทั้งนี้ การบรรจุครูให้ตรงทุกสาขาวิชาที่ใช้ในการสอนอาจเป็นไปได้ยาก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับครูที่ต้องสอนไม่ตรงกับวิชาเอก โดยการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะความสามารถในการสอนที่เพิ่มขึ้น ผลผสมผสานกับการอบรมการให้ความรู้ทางจิตวิทยา เพื่อให้ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนถ่ายทอดไปสู่ผู้ปกครองเพื่อร่วมมือกันในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเด็ก

สภาพปัญหาเกิดจากผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และผู้ปกครองไม่รู้วิธีการสื่อสารให้เด็กสนใจในการฝึกฝนในการอ่านและการเขียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อาจจะดูว่าเป็นปัญหาสำหรับเด็ก หากจะต้องช่วยสอนเด็กให้อ่านออกเขียนได้ แต่จะเป็นโอกาสที่ผู้ปกครองจะได้ฝึกการอ่านและการเขียนไปพร้อมกับเด็ก ผลสำเร็จที่ได้จากการอ่านและการเขียนของผู้ปกครองและเด็กจะเป็นการเสริมแรงซึ่งกันและกัน เด็กจะมีผู้ร่วมเรียนไปพร้อม ๆ กับตัวเอง ช่วยให้ระยะเวลาที่ใช้ร่วมกันมีความหมาย ด้วยวัยที่แตกต่างกันจะทำให้มีมุมมองหรือแนวทางในการจำเพื่อเกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน และเกิดการแบ่งปันแนวทางระหว่างกัน จะเกิดแรงเสริมระหว่างกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และผลจากการฝึกฝนจะช่วยเพิ่มบุคคลที่สามารถอ่านออกเขียนได้มากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นการสนับสนุนทางสังคมทางอารมณ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ซึ่งเป็นความรู้สึกถึงความรักและความห่วงใยระหว่างกัน และเป็นแรงจูงใจในการฝึกการอ่านและการเขียน

ผู้ปกครองที่ไม่รู้วิธีการพูดชักชวนหรือหวานล่อมให้เด็กสนใจในการฝึกฝน การอ่านและการเขียน ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่รู้จักเด็กมากที่สุดว่าสิ่งใดจะเป็นสิ่งที่เสริมแรงให้เด็กสนใจในการฝึกการอ่านและการเขียน การเสริมแรงที่เหมาะสมควรจะใช้การการเสริมแรงทางบวก เช่น ให้ดาว ให้คำชม หรือให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ชอบ ทั้งนี้การเสริมแรงที่จะให้ผลลัพธ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะต้องคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการนำไปใช้ (กนกวรรณ สุภาราญ, 2564) การเสริมแรงและรางวัลที่เหมาะสม คือ วางหนังสือที่เด็กสนใจไว้ที่มุมการอ่าน การเปิดหนังสือและสามารถอ่านและเข้าใจเนื้อหาในหนังสือก็จะเป็นการเสริมแรงให้เด็กสนใจ เพื่อจะอ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเอง เมื่อเด็กอ่านเนื้อหาในหนังสือและนำมาเล่าให้ผู้ปกครองฟัง ผู้ปกครองก็เสริมแรงด้วยคำชม และหากเนื้อหาในหนังสือเป็นสถานที่ ผู้ปกครองก็ควรชวนเด็กไปเยี่ยมชมสถานที่จริง ก็เป็นการกระตุ้นความสนใจให้เด็กได้รู้เพิ่มมากขึ้น หากมีข้อสงสัยก็กลับมาค้นหาความรู้ร่วมกัน ก็จะเป็นการฝึกหัดทบทวนเรื่องการอ่าน และให้เด็กเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ระบายสี เพื่อให้บุคคลในบ้านร่วมกันชื่นชมตัวเด็ก ถ้ามีวิชาเรียงความให้เด็กเป็นผู้เลือกเรื่องเองแล้วโดยเด็กจะสามารถเลือกเรื่องตามความชอบหรือความถนัด ก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจในการพัฒนาการอ่านการเขียนของตนเองได้มากขึ้น

ประเด็นที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีส่วนช่วยทำให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนที่สำคัญที่ทำให้เด็กปฐมวัยและเด็กประถมศึกษาอ่านออกเขียนได้ มี 2 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความพร้อมของเด็ก โดยในการฝึกฝนการอ่านการเขียนนั้นควรสอนเมื่อเด็กมีความพร้อม ต้องเข้าใจในธรรมชาติ พัฒนาการ และความสนใจของเด็กหากเด็กมีความพร้อมก็จะทำให้มีสมาธิ มีความตั้งใจในการอ่านการเขียน และทำให้เด็กสามารถเกิดการเรียนรู้ในการอ่านการเขียนได้ดี โดยปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การใช้เวลาสำหรับฝึกฝนการอ่านเขียน

โดยต้องฝึกฝนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ซึ่งให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านและการเขียนเป็นกิจวัตร โดยสิ่งสำคัญ คือ ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการฝึกฝน และมีการแบ่งเวลาในการฝึกฝนให้ชัดเจน

2. ผลการพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากการร่วมกันหาแนวทางเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สามารถสรุปได้ 3 วิธี ได้แก่ การให้ความรู้ การเป็นตัวอย่าง และการเสริมแรง โดยนำมาพัฒนาเป็นคู่มือสำหรับผู้ปกครอง เพื่อเผยแพร่ความรู้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สำหรับเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา คู่มือดังกล่าวได้มีการประเมินค่าความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) พบว่า การประเมินความสอดคล้องของนวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา นั้นมีค่าการประเมินมากกว่า 0.5 ทุกข้อ แสดงว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อไปได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อเผยแพร่ความรู้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สำหรับเด็กปฐมวัยและประถมศึกษานั้นได้มีการสร้างขึ้นโดยจากการสำรวจปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองในตำบลห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท และปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการส่งเสริมการอ่านการเขียน ไม่ทราบแนวทางการพูดคุยหรือการตั้งคำถาม รวมทั้งวิธีการที่จะช่วยต่อยอดองค์ความรู้ให้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน รวมทั้งขาดการชี้แนะให้บุตรหลานได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่บุตรหลานจะได้รับจากอ่านออกเขียนได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังขาดการเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก เช่น การที่ผู้ปกครองชักชวนให้เด็กได้ใช้เวลาในการอ่านการเขียนที่ชัดเจน และขาดสถานที่หรือมุมการพัฒนาการอ่านการเขียน เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ขาดแนวทางการเสริมแรงหรือแนวทางการวางเงื่อนไข เพื่อให้เข้าไปสู่การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ตามที่ผู้ปกครองต้องการ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Poole (2001) ซึ่งได้อธิบายว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็กภายใต้บรรยากาศที่ดี โดยมีเป้าหมายที่จะร่วมกันพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกันกับทางโรงเรียน นอกจากนี้ สุลาวัลย์ อินทรกอ (2559) กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทต่อเด็กมากที่สุด คือ พ่อแม่หรือผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นต้องให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและสนับสนุนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการอ่านการเขียน นอกจากนี้แนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นได้นำแนวคิดของ กัลยา โสภณพานิช (2564) และ สุลาวัลย์ อินทรกอ (2559) ที่ว่าผู้ปกครองนั้นควรมีส่วนในการรับรู้และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ด้วยการให้ความรู้ด้วยการอบรมสั่งสอนเด็ก โดยการแนะนำ อธิบาย ถามตอบ การแนะนำหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งเป็นการกระทำ

เพื่อมุ่งสร้างนิสัยในการพัฒนาอ่านการเขียนให้เป็นนิสัย อีกทั้งผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ให้เด็กเห็นเป็นประจำ ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กกระทำพฤติกรรมตามอย่าง

3. ผลการใช้นวัตกรรมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่เข้ารับการทดลองมีความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาความสามารถในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยผ่านคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อเผยแพร่ความรู้ในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้สำหรับเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาชั้นนั้นสามารถช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำหลักการทางจิตวิทยา อันได้แก่ การให้ความรู้ การเป็นตัวอย่าง และการเสริมแรง ทั้งนี้ในกระบวนการออกแบบคู่มือเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จึงส่งผลดีต่อการนำไปปฏิบัติได้ตามสภาพการณ์จริงของชุมชนทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการพัฒนาการอ่าน การเขียน และนำหลักการทางจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบุตรหลานแต่ละคน และยังเป็นโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่าน การเขียน สิ่งที่ได้จากการนำหลักการทางจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ คือ บุตรหลานมีความสนใจในการอ่านการเขียนเพิ่มมากขึ้น สามารถทำงานส่งครูผู้สอนได้ และเด็กเกิดกำลังใจในการพัฒนาการอ่านการเขียนของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุตรหลานกับผู้ปกครอง โดยมีแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดการอ่านออกเขียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ปัญญานนท์ และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ่ง (มอสิห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง คือ บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด โดยเฉพาะเวลาที่อยู่ที่บ้าน ผู้ปกครองไม่ใช่แค่ผู้เลี้ยงดู แต่ยังรวมถึงการให้การศึกษาได้ ทั่วร่วมกับโรงเรียน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน เช่น ตรวจการบ้าน สอนการบ้าน และทบทวนสิ่งที่ครูสอน ตลอดจนอ่านหนังสือ หรือเล่านิทานให้ฟัง นอกจากนี้ กนกวรรณ สุวิชากรพงศ์ และ วรวรรณ เหมชะญาติ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน โดยเฉพาะด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการเป็นแบบอย่างและด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ สุปราณี สายช่วย และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย การบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน คือ เจตคติต่อการอ่าน สภาพแวดล้อม การอ่านที่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ จากการวิจัย

ยังพบประเด็นที่ผู้ปกครองสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ คือ การมอบของขวัญสำหรับเด็กเป็นเครื่องเขียนหรือหนังสือ การชักชวน และฝึกหัดให้เด็กเขียนบันทึกเรื่องราวที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นช่วยเพิ่มความสามารถของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านออกเขียนของเด็ก ดังนั้น ครูสามารถนำหลักการจากคู่มือไปใช้เพื่อถ่ายทอดแนวทางวิธีการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ให้กับผู้ปกครองของเด็กในรุ่นต่อไปได้

1.2 จากการนำคู่มือไปทดลองใช้ พบว่า หากผู้ปกครองดำเนินการไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ การเรียนรู้ของเด็กจะไม่คงทน ดังนั้น ในการเผยแพร่นวัตกรรม หรือคู่มือ ครูควรเน้นย้ำให้ผู้ปกครองทำอย่างสม่ำเสมอ เช่น ควรมีการกำหนดเวลาฝึกอ่านเขียนที่แน่นอน เมื่อบุตรหลานได้ฝึกฝนการอ่านการเขียนในช่วงเวลาเดิมร่วมกับผู้ปกครอง ก็จะทำให้บุตรหลานมีการอ่านการเขียนที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้รู้จักการจัดเวลาเพื่อทบทวนที่ชัดเจน

1.3 จากผลการทดลองที่ผู้ปกครองได้นำหลักการเสริมแรงไปปรับใช้ โดยผู้ปกครองนำหลักการเสริมแรงทั้งที่เป็นสิ่งของ คำพูด และกิจกรรมที่ชอบนั้นช่วยในการปรับพฤติกรรม การอ่านการเขียนได้ ดังนั้นผู้ปกครองสามารถปรับการเสริมแรงเพื่อเป็นการสร้างความพยายามโดยการเพิ่มความยากในการได้รับสิ่งเสริมแรงก็จะสามารถที่จะจูงใจให้เด็กสนใจเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มีการติดตามผลจึงทำให้ไม่ได้ศึกษาว่าภายหลังจากที่ผู้ปกครองนำนวัตกรรมทางจิตวิทยาไปปรับใช้ บุตรหลานมีการอ่านออกเขียนได้ต่อเนื่องหรือไม่ หากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลเพิ่มเติมภายหลัง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุวิชากรพงศ์ และวรวรรณ เหมชะญาติ (2557). บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็กอนุบาล. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(1), 236-245.
- กนกวรรณ สุภาราญ และกชกร มั่นคงเจริญ. (2564, 13 ตุลาคม). *กิจกรรมเสริมแรงเชิงบวกในห้องเรียน*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/420>
- กนกวรรณ สุภาราญ. (2564, 12 มีนาคม). *การเสริมแรงเชิงบวกในห้องเรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน*. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/420>
- กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564, 12 มีนาคม). *ข้อมูลครูและบุคลากร*. https://data.bopp-obec.info/web/index_kru.php?School_ID=1018090114
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา.

- กัลยา โสภณพานิช. (2564, 12 มีนาคม). *เด็กไทยวิถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ทุกคน*.
<https://moe-360.blog/2021/06/30/children-literate/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565, 8 มีนาคม). *ข้อดี เด็กไทย อ่านไม่ออก 411,346 คน*. <https://www.komchadluek.net/today-in-history/306807>
- ทวิศิลป์ วิษณุโยธิน, วิมลรัตน์ วันเพ็ญ, ศศกร วิชัย, พชรินทร์ อรุณเรือง, จันทรชนก โยธินชัชวาล, ธนโชติ เทียมแสง, หนึ่งฤทัย ยี่สุนศรี, ธัชกร ป้ายงูเหลือม, และนภาพรรณ ล่าเต๊ะ. (2556). *การสำรวจสถานการณ์ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงและการติดเกมในนักเรียนโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ธัญย์ สุภาแสน. (2563). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประยงค์ ชูรักษ์. (2562). ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(3), 1095-1108.
- วรุณา กลกิจโกวิท, ชัยพร วิศิษฐ์พงศ์อารีย์, พิสาสน์ เตชะเกษม, ชาญวิทย์ พรนภดล และบุษบา ศุภวัฒน์ธนดี. (2558). *การติดเกมคอมพิวเตอร์ ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันของเด็กนักเรียนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. *วารสาร*, 59(3), 1-13.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2564, 2 กันยายน). *แนะ 3 เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กในช่วง COVID-19 ชูการอ่าน เล่นอิสระ พื้นที่สร้างสรรค์ช่วงคืนความสุขให้กับเด็ก*. <https://mgronline.com/entertainment/detail/964000008>
- สุกัญญา ปัญญานนท์, สุขุม มูลเมือง และสมหญิง จันทุไทย. (2564). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1*. *Education journal Faculty of Education*, 4(3), 81-93.
- สุปราณี สายช่วย, ปกรณ์ชัย สุพัฒน์, เมธี วิสาพรม และจิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ วังหิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 14(1), 221-232.
- สุลาวัลย์ อินทร์กอ. (2559). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านช่องกะพืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Poole, C. (2001). How to involve families in classroom. *Scholastic Early Childhood Today*, 15(4), 34-39.